

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการศึกษามีบทบาท และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศสภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งจึงมีความจำเป็นจะต้องพัฒนาการศึกษาของชาติให้เหมาะสมทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และวิทยาการทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเอกัตตบุคคลและสังคม โดยส่วนรวม การศึกษานั้นไม่เพียงเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญ หากแต่เป็นสิ่งที่ทำหน้าที่แกนกลางของสังคม ซึ่งองค์กรทุก ๆ ส่วนของสังคมต้องพึ่งพาด้วยเอกัตตบุคคลและสังคมจะพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการศึกษาเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษา

จากการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2545 การศึกษาของชาติยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาตินั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน เพื่อที่จะเข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2559 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 24) ได้กล่าวถึงการศึกษาว่า การปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องต้องกันทั้งประเทศอย่างบูรณาการคุณภาพชีวิตในทุก ๆ ด้าน และสอดคล้องกับวินัยทัศน์ แผนนโยบาย มาตรการ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมไทย คือการนำแผนสู่การปฏิบัติ ที่ยังคงมุ่งเน้นการระดมสรรพกำลังจากทุกส่วนในสังคมให้มีส่วนร่วมในการแปลงแผนกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้เป้าหมายและความมุ่งหวังร่วมกันที่จะได้เห็นคนไทยทุกระดับเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างกว้างขวาง เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนและประชาชนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถประกอบอาชีพ และสามารถดำรงตนให้เป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาในฐานะเป็นสถาบันทางวิชาการชั้นสูง จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อบุกเบิกแสวงหา บำรุงรักษา ถ่ายทอดความรู้ สร้างสรรค์และจรจรโลกความก้าวหน้า เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการดังที่สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (ม.ม.ป., หน้า 63) ได้กำหนดไว้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการผลิตและพัฒนาเอกัตตบุคคลเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับสูงเพื่อสนองตอบทั้งความต้องการกำลังคนในระบบเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีการค้นคิดหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการผลิตทรัพยากรมนุษย์

อันจะเป็นพลังในการพัฒนาประเทศมากที่สุด

มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในประเทศนั้นมีหลายแห่ง ซึ่งแต่ละแห่งมีการจัดการศึกษาระดับปริญญา ระดับบัณฑิตศึกษา ถือได้ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งของประเทศ เพราะแหล่งรวมและผลิตกำลังคนระดับสูงที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อที่จะออกไปพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ฉะนั้นจึงจำเป็นจะต้องส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยมีการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถสูงขึ้นส่งเสริมให้มีเครื่องมือหรือทัศนวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยสำหรับเป็นแหล่งวิทยาการหรือเป็นแหล่งทรัพยากรที่แปลกใหม่ ก่อให้เกิดการระดมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อที่จะสามารถพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ ซึ่งจะนำไปพัฒนาชาติได้ ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยนั้นที่สำคัญคือ การส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อบริการสังคมในฐานะที่เป็นสถาบันทางวิชาการ ภารกิจของมหาวิทยาลัยมีอยู่ 4 ด้านด้วยกันคือ ด้านการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตออกไปพัฒนาสังคม ส่งเสริมคุณภาพของประชากรในแต่ละสังคม ด้านการวิจัย เพื่อบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และช่วยให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่มีความสมบูรณ์ขึ้น ด้านการบริหารทางวิชาการ เพื่อให้ผลงานทางวิชาของมหาวิทยาลัยแพร่กระจายสู่ประชากรให้กว้างขวางที่สุด จะได้ใช้ประโยชน์ของความเป็นแหล่งวิชาการได้อย่างทั่วถึงและด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงาม ภารกิจทั้ง 4 ด้าน ของมหาวิทยาลัยนี้ล้วนแต่ต้องอาศัยความเป็นเลิศทางวิชาการทั้งสิ้น หากอาจารย์ไม่มีความเป็นเลิศทางวิชาการแล้วจะหวังให้การเรียนการสอนมีคุณภาพเลิศย่อมเป็นไปได้ (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2544, หน้า 34-35)

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยบูรพามีการจัดการศึกษา 3 ระดับคือ ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก มีจำนวน 8 คณะวิชาประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนการเรียนการสอนได้แก่ สำนักหอสมุด สำนักคอมพิวเตอร์ สำนักบริการวิชาการสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล และศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยบูรพาได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยบูรพานั้น จัดการศึกษาตามปรัชญาของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545, หน้า 3) คือ สร้างเสริมปัญญา ใฝ่หาความรู้คู่คุณธรรม ชี้นำสังคม และมีปณิธานว่า ผลิตบัณฑิตให้มีปัญญา ใฝ่หาความรู้และคุณธรรม สร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นที่พึ่งทางวิชาการสืบสานวัฒนธรรม ชี้นำแนวทางการพัฒนาแก่สังคม และสนับสนุนการพัฒนาภาคตะวันออก

คณะศึกษาศาสตร์เป็นคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัยบูรพา มีการเปิดสอนระดับมหาบัณฑิตทั้งหมด 8 สาขาวิชา แยกเป็นหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต 5 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการ

บริหารการศึกษา สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการวัดทางการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีวิจัยการศึกษา การจัดการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์นี้มุ่งผลิตกำลังคนให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาชาติให้มีความรู้ในทุก ๆ ด้าน เพื่อจะได้นำไปพัฒนาประเทศชาติให้มีศักยภาพสูงยิ่งขึ้น ทั้งนี้การที่จะจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษานั้นคือ หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา ซึ่งเมื่อกล่าวถึงการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในระดับใดก็ตาม จำเป็นต้องมีหลักสูตรที่อยู่ควบคู่กันไป หลักสูตรเปรียบเสมือนเครื่องชี้แนะแนวทางว่าควรจะดำเนินการอย่างไร เพื่อให้จัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามที่เราได้กำหนดไว้ ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับควรที่จะมีการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่กำหนดขึ้นใช้นั้น มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ยังใช้ได้ต่อไปหรือไม่ มีข้อบกพร่องอย่างไรและสามารถแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด ดังที่ (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฤกษ์, 2543, หน้า 2) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาทุกแห่งให้หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้ หลักสูตรที่สร้างขึ้นนั้นจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ ความถนัดของผู้เรียนและสังคมในขณะนั้น (ธำรง บัวศรี, 2543, หน้า 187) การพัฒนาหลักสูตรนั้นจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีการประเมินหลักสูตรอยู่ตลอดเวลา เพราะผลจากการประเมินนั้นจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า หลักสูตรควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขตรงไหน และอย่างไร (สมบุญ ชิตพงษ์, 2543, หน้า 28) วิจิตร ศรีธำ (2544, หน้า 42) ได้กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เพียงแต่ว่าไม่มีการปฏิบัติเท่าที่ผ่านมาและจากผลการวิจัยนั้นชี้ชัดว่าทุกคน ทุกฝ่ายจะเห็นว่าการประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร และถ้าทำให้ครบวงจรแล้วจะเป็นขั้นตอนที่สำคัญ แต่การกระทำที่จะให้บรรลุตามเป้าหมายหรือเอามาใช้ประโยชน์เรื่องการพัฒนาหลักสูตรอย่างเต็มที่นั้นยังมิได้กระทำให้อยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ จึงจำเป็นที่ต้องพยายามหาทางที่จะดำเนินการต่อไปในเรื่องนี้ (ทพวงมหาวิทยาลัย, 2543, หน้า 18)

ในการจัดการศึกษาของภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตร เพราะหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 ได้ใช้จัดการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 5 ปี มีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคปกติ และภาคพิเศษ ภาคปกติจัดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนภาคพิเศษจัดการเรียนการสอนที่วิทยาเขตบางแสน จันทบุรี ดอนทอง สระแก้ว มีนิสิตสำเร็จการศึกษาไปแล้ว 722 คน ควรจะมีการประเมินหลักสูตรว่า การใช้หลักสูตร พ.ศ. 2541 นั้นประสบผลสำเร็จ

มากนักน้อยเพียงใด เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดไว้ และเพื่อให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผล ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อันจะเป็นสารสนเทศประกอบการพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา ข้อบกพร่องของหลักสูตร ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้มีความเหมาะสมนอกจากนี้ยังสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบในการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป และเพื่อนำมาซึ่งคุณภาพของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมุ่งเน้นประเมินในส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ประเมินบริบท เป็นการประเมินเกี่ยวกับความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายหลักสูตร กับนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ นโยบายของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา

1.2 ประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินเกี่ยวกับความพร้อมของอาจารย์ นิสิต อาคารสถานที่ ห้องเรียน หลักสูตรสื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์การศึกษา

1.3 ประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมของการบริหารและการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

1.4 ประเมินผลผลิต เป็นการประเมินเกี่ยวกับคุณลักษณะของนิสิตตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามแผนการเรียน และศูนย์การศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รับทราบผลการประเมินและข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ และนิสิตของภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 ของภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามในการวิจัย

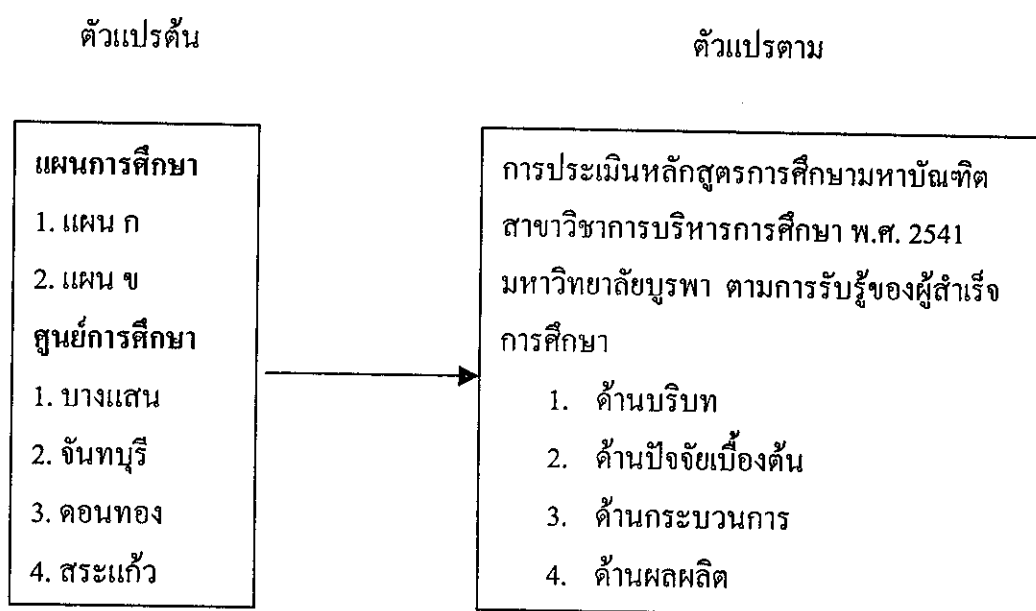
1. จุดมุ่งหมายหลักสูตร นโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ นโยบายของหน่วยงานที่ปฏิบัติงาน และความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษามีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับอาจารย์ นิสิต อาคารสถานที่ ห้องเรียน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์การศึกษามีความพร้อมอยู่ในระดับใด
3. กระบวนการของการบริหารและการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับใด
4. คุณลักษณะของนิสิตตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาอยู่ในระดับใด
5. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามแผนการเรียนและศูนย์การศึกษาวิทยาเขตบางแสน จันทบุรี ดอนทอง และศูนย์การศึกษาวิทยาเขตสระแก้ว แตกต่างกันหรือไม่

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ.2541 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามแผนการเรียนแตกต่างกัน
2. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ.2541 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามศูนย์การศึกษาวิทยาเขตบางแสน จันทบุรี ดอนทอง สระแก้ว แตกต่างกัน

กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรมหาวิทยาลัย (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1998, p. 129) เป็นแนวทางในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ประเมินบริบท ประเมินปัจจัยเบื้องต้น ประเมินกระบวนการ และประเมินผลผลิต โดยเปรียบเทียบผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัย (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ โดยจำแนกตามแผนการเรียน และศูนย์การศึกษาบางแสน จันทบุรี คอนทอง สระแก้ว สรุปกรอบความคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลในการประเมินมีหลายฝ่าย เช่น กรรมการการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ร่วมงานของผู้สำเร็จการศึกษา และนักเรียนของผู้สำเร็จการศึกษาดูแลหรือสอน

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงประเมินหลักสูตรโดยถามความคิดเห็นเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้นในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้จึงเป็นข้อมูลที่ได้มาจากผู้สำเร็จการศึกษาเท่านั้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. รูปแบบการประเมิน การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) พ.ศ. 2541 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นแนวทางในการประเมิน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ใช้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 ในระหว่างปีการศึกษาที่เรียนในปี พ.ศ. 2543-2545 จำนวน 722 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามศูนย์การศึกษา 4 ศูนย์ มีศูนย์บางแสน ศูนย์จันทร์ ศูนย์คอนทอง และศูนย์สระแก้ว โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามศูนย์การศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 251 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ และเป็นการกำหนดขอบข่ายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงให้ความหมายแก่คำศัพท์บางคำ ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2541 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อหาสารสนเทศเกี่ยวกับ

หลักสูตรและผลการใช้หลักสูตร เพื่อใช้บรรยายและประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรอย่างมีระบบ โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะได้ทราบถึงคุณภาพของผลผลิตของระบบที่ทำการประเมิน โดยยึดรูปแบบจำลองซิปปี ประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ประเมินบริบท หมายถึง การพิจารณาตัดสินความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายหลักสูตร กับนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ นโยบายของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา

2.2 ประเมินปัจจัยเบื้องต้น หมายถึง การพิจารณาตัดสินความพร้อมของอาจารย์ นิสิต อาคารสถานที่ ห้องเรียน หลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน

2.3 ประเมินกระบวนการ หมายถึง การพิจารณาตัดสินความเหมาะสมของการบริหาร และการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนและการอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.4 ประเมินผลผลิต หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณลักษณะของนิสิตตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ความต้องการหรือความประสงค์ที่หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พุทธศักราช 2541 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำหนดไว้

4. ความพร้อมของอาจารย์ หมายถึง อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้มีความสามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีคุณวุฒิที่เหมาะสม คุณลักษณะใฝ่รู้ ทนต่อเหตุการณ์

5. ความพร้อมของนิสิต หมายถึง นิสิตมีพื้นฐานความรู้ในวิชาที่เรียน วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการเรียนเวลาในการศึกษาตลอดหลักสูตร และค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนิสิต

6. อาคารสถานที่ ห้องเรียน หมายถึง สถานที่จัดให้การศึกษาในความสะดวกและความสะอาดรวมถึงจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนิสิตของสถานที่จัดการเรียนการสอน

7. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุเครื่องมือ หนังสือ ตำรา และเอกสารต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

8. การบริหารและการจัดการหลักสูตร หมายถึง การจัดกลุ่มวิชาหรือรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พ.ศ. 2541 ซึ่งมีส่วนที่บังคับ และส่วนที่ให้เลือกรับตามความถนัดหรือความสนใจ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ เจตคติที่ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

9. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ชั่วโมงในการสอนและขั้นตอนเทคนิคการสอน จิตวิทยาทางการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนสนใจร่วมถึงการให้กำลังใจแก่ผู้เรียนและสอดคล้องทางคุณธรรม และจริยธรรม
10. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับ กระบวนการของการศึกษาทุกอย่างว่าบรรลุตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้เพียงใด
11. การอำนวยการของศูนย์การศึกษา หมายถึง การดำเนินการของศูนย์การศึกษาแก่นิเทศเกี่ยวกับประชาสัมพันธ์การปฐมนิเทศ การลงทะเบียน การประกาศผลการเรียน การประสานงาน เพื่อส่งเสริมนิเทศ เพื่อให้จบการศึกษา
12. คุณลักษณะของมหาบัณฑิต หมายถึง คุณลักษณะของมหาบัณฑิตตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งในด้านความสามารถ ทักษะ และเจตคติในการเป็นผู้นำทางการบริหารการศึกษา
13. มหาบัณฑิต หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสังกัดสาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
14. แผนการศึกษา หมายถึง สาขาวิชาเอกการบริหารการศึกษา มี 2 แบบ คือ
 - 14.1 แผน ก. เป็นแผนการศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต เพื่อผลิตผู้บริหารการศึกษาให้มีความสามารถในการทำวิจัย หรือสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน
 - 14.2 แผน ข. เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชาโดยมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือวิทยานิพนธ์ 3 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต เพื่อผลิตผู้บริหารการศึกษาให้มีความสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน
15. ศูนย์การศึกษา หมายถึง สถานที่จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา แบ่งเป็น 4 ศูนย์การศึกษาบางแสน จันทบุรี ดอนทอง สระแก้ว